

WADNIEMENSKI KURIER POLSKI

Orzeszkowej 13 tel. 166
Redakcja otwarta od 12-115-6
Administracja 10-114-6
Prenumerata miesięcznie zł. 4.
z odnośnikiem i przes. poczt. 4 zł. 50 gr.

Nr 54 Rok II
GRODNO
poniedz. 23 lutego 1925 r.

OGŁOSZENIA: Za 1 wiersz m/m za tekstem 20 gr. Drobnio za wyraz 10 gr. Dla poszukujących pracy 5 gr. za wyraz. Miesięczne p/g umowy. Dla ogłoszeń układ stronicy 3-mi szpaltowy. Każda nowa podwyżka taryfy, ogłoszona w nagłówku, obowiązuje wszystkie już przyjęte zamówienia bez uprzedniego zawiadomienia.

<p>Kino Saturn</p> 	<p>Ostatni przed- śmiertny obraz z niezrównaną gwiazdą filmową</p>	<p>Wiera Chołodnoja</p>	<p>p. t. Na Ołtarzu Piękna Wzruszająca tragedia z życia rosyjskiego w 6 akt. w obrazie udział biorą znani artyści rosyjscy Maksimow, Runicz, Chudolejew i in Obraz ilustrow. p-g specjalnie ułożonych w obrazie słów i nut śpiewu</p>
---	--	------------------------------------	---

Z sądownej sali.

Veritas.

Proces kapitana Kujawskiego

Wrażenia. Proces Kujawskiego to epizod likwidacyjny kompleksu spraw, które w okresie powstania i tworzenia się państwowości polskiej wynikały na tle indywidualnej działalności tej czy innej grupy wojsk, tej lub innej jednostki wojskowej lub indywidualisty-dowódcy. Dzisiaj, kiedy od chwili, będącej źródłem procesu upłynęło parę lat, opinia publiczna, w czasach zbliżonych do konsolidacji i normalizacji, jest szczególnie podenerwowana wówczas, kiedy przed sądem toczy się rozprawa o **nadużyciu**. Niewątpliwie, że z p.w. wymiaru sprawiedliwości **fakt** postawienia kogoś w stan oskarżenia jest najbardziej naturalny. Zadaniem jednak publicystyki jest, aby z każdego procesu nie pozbawionego charakteru społeczno-państwowego, móc wyszukać te okoliczności i fakty, któreby dać mogły obiektywny pogląd na całość sprawy, oraz by wynikające z danego procesu konsekwencje postużyć mogły jeżeli nie za naukę, to w każdym bądź razie za ostrzeżenie dla tych, którzy w czasach zbliżonych już do normalnych stosunków pokojowych są powołani do kierownictwa spraw państwowych i do strzeżenia praw obywateli i obywatela Rzeczypospolitej.

Akt oskarżenia zarzuca kpt. Józefowi Kujawskiemu, że będąc D. c. 12 j. kol. pont. w Grodnie, dopuścił się całego szeregu przewinień na zajmowanym przez siebie stanowisku, z których to przestępstw najważniejszą jest jak mówi akt oskarżenia — nadużycie władzy służbowej, falszowanie kwitów i dokumentów podróży, przywłaszczenie materiałów i sum skarbowych, rozdanie żrebiat

wojskowych trzecim osobom, samo-wolne opuszczenie oddziału, o bezpłatną jazdę kolejami państwowymi i t. p.

Na potwierdzenie tych zarzutów, prokuratura wojskowa powołała na 35 świadków ze sfer wojskowych i cywilnych, oraz na biegłych kpt. Funka i por. Kocota.

W najbardziej streszczonym skrócie, z aktu oskarżenia, da się wydatnie sedno procesu.

Kpt. Kujawski, jako dowódca 12 kol. pont. w Grodnie miał w swoim rozporządzeniu 120 koni, z majątkiem i ludźmi. P. niwiesz w owych czasach (r. 1921—1922) oddziały wojskowe — w praktyce prowadziły niezależnie od gospodarki oficjalnej, gospodarkę wewnętrzną, przeto i tego rodzaju gospodarka istniała w 12 kol. pont., a mianowicie: kpt. Kujawski wydzierżawiał osadnikom i rolnikom konie wojskowe z wozami do robót polnych i transportowych; za te roboty otrzymywał poważne kwoty, których nie przekazywał do komisji Gospodarczych lecz zabierał na t. zw. „czar. y fundusz”, przeznaczony według zeznań kpt. Kujawskiego — na dokarmianie koni, zakup narzędzi, dożywienie żołnierzy i t. p. wewnątrz p. trzeby 12 j. kolumny pont. Przy tego rodzaju „prywatnej” gospodarce zachodziło cały szereg kolizji formalnych, skutkiem których śledztwo ujawniło fikcyjne rachunki na niezakupione siano, które, jak zeznaje osk. kpt. K., zdobywano sposobem gospodarczym przez wynajęcie terenów i pokosy na 50 proc.

Za sumy skarbowe awansowane na siano szły na ulepszenie gospodarki w kolumnie. Odnośnie do „rozdawania” żrebiat, to takowe kpt. K. oddawał raz za wyżywienie klaczy, to znów za inne ekwiwalenty, oprócz tych 5—8, które ode-

ślął do Karolina, miejsca zapasu końskiego 1-sj. Dyw. Legj. Były jeszcze zamiany pomiędzy oddziałami 6 par kalosonów na 3 pary spodni, ale z tego powodu skarb nie ucierpiał. Do najgorszych zarzutów w procesie należy zarzut sfalszowania dokumentu podróży z Torunia via Kalisz do Wilna, dokumentu na mocy którego kpt. K. podróżował dwa miesiące, wówczas kiedy dokument był wydany na nieco mniejszy czasokres.

O gospodarce kpt. K. różni ludzie mówili rozmaicie do tego stopnia, że na podstawie tego rodzaju wersji, niejaki p. Ochendusko, b. osadnik, złożył zeznanie w żandarmerji wojskowej, która zarządziła obserwację i dochodzenie. Wynik śledztwa sądowno-śledczego potwierdziło w zeznaniach świadków i dokumentach — enuajacje p. Ochenduski tak dalece, że p. kpt. K. został zawieszony w czynnościach i aresztowany. Akt oskarżenia zawiera 13 stron (faktalna cyfra) druku maszynowego, z których 7 str. przypada na uzasadnienie prokuratorskie, zakończone wymownym wnioskiem prokuratury; że: „w tym stanie rzeczy niniejszy akt oskarżenia jest dostatecznie uzasadniony”.

Jak już wzmiankowaliśmy w Nr. 52, pierwszy dzień rozpraw sądownych był wypełniony odczytaniem aktu oskarżenia, ustaleniem generalji i wyjaśnieniami oskarżonego kpt. K.

Drugi dzień rozpraw, (21 II—25) przeniesiony z Domu Podoficera do kancelarji ekspozytury Sądu Rejonowego D. O. K. III w Grodnie, rozpoczął się o g. 9. 30 i zakończył o g. 14-cj.

badano 18 świadków, z których na korzyść oskarżonego zeznali: Mjr. Hulewicz, a w pewnym stopniu i p. Bąkowski. Reszta świadków nie interesującego do rozprawy nie wnosiła, ograniczając się przeważnie do potwierdzenia zeznań na śledztwie. Niektóre z tych zeznań podamy w następującym sprawozdaniu.

Dzisiaj jednak musimy zaznaczyć te momenty zasadnicze, które charakteryzują nastrój i formę rozprawy.

Dotyczą one sporu p. prokuratora Cholewo z obrońcą osk. kpt. K. Mec. Falkowskim z Wilna, a mianowicie: podczas badania sw. kpt. Chojnowskiego, obrońca starał się w pytaniach uzyskać opinię sw. Ch. o osk. kpt. K. Prokurator Cholewo sprzeciwiał się temu, motywując, że do tego są powołani D-cy, ew. przeloczeni oskarżonego. Na co naszym zdaniem słusznie — Adw. F. zareplikował, że kpt. K. stoi przed Sądem nie tylko jako oficer, lecz i jako człowiek, wobec czego opinia świadków, zgodnie z kodeksem i ogólnymi zasadami prawa, nie jest dla sprawy obojętną. Druga kontrolerska wersja wynika podczas badania sw. Bąkowskiego, który m. in. zeznał, że b. osadnik Ochendusko opuszczał działość, wyjechał do Francji i posadzany jest o poważne przewinienia natury kryminalnej; p. ppłuk. Cholewo oświadczył, że to niema związku ze sprawą, zaś Adw. Falkowski prosił o zaprotokółowanie tego momentu, jak również i wyżej wymienionego co do zanknięcia przez Sąd pytań ex re opinjowania o osk. K.

(d. c. n.)

OD ADMINISTRACJI

Uprasza się Sz. P. Prenumeratorów miejscowych i z prowincji o wpłacenie prenumeraty za m. luty i zaległych.

Amatorskie przedstawienie na L.O.P.P. w teatrze miejskim

W poniedziałek 15 b. m. grono miłośników sceny rosjan wystawiło w teatrze miejskim sztukę Orłowskiego p. t. „Prawda dobra, a szczęście lepsze”.

Na ustępie musimy szczerze przyklasnąć wyborowi sztuki, która jakkolwiek treścią swą wytyka i ośmiesza wady i ujemne cechy danej warstwy narodu, która za tło do obrania posłużyła znakomitemu aktorowi daje jednak zadowolenie z widoku owego słonecznego scenicznego krajobrazu, tryskającego krystalicznymi strumieniami humoru i wesołości i uplastyczniającymi istniejące w narodzie piękne typy i dodatnie strony charakteru. Wrażenie to jest tam miłsze, że przyzwyczajeni jesteśmy do wystawianych na scenie naszego teatru czy to przez zespoły artystyczne, czy też amatorskie sztuk na których treści

składają się męty i wrzody społeczne, wyuzdanie, podłość, wściekłość, brak woli i jedności ludzkiej i t. p. organiczne mikroby społeczeństwa rosyjskiego. Wszakże to razem objęte kafiątem obłąkańczym sprawia przykniebiające wrażenia i w widzu patrzącym na te misterja rozkładowe i wivisekcje dokonywane, na duchu narodu, budzi przeświadczenie, że stoczenie się podobnego narodu w otchłań bolszewizmu jest rzeczą zupełnie naturalną i jeżeli ma to być kara to istotnie zasłużoną.

W szczególności amatorskie rosyjskie zespoły lubują się w wystawianiu takich „okropnych okropności”, które na dobitkę jako rzeczy poważne o psychologicznej strukturze wymagają nieprzeciętnych sił aktorskich, dzięki czemu „okropnie” bywają grane przez zespoły amatorskie.

Zespół amatorski pod reżyserją p. Pawłowej, wybrał przeciwie rzecz taką, na wykonanie której mógł się porwać swymi młodemi niewyrobionymi siłami i dać wystawieniem

tej sztuki pełną satysfakcji sobie i widzom.

Poza słabszymi siłami obsady drugorzędnych ról, czołowe postacie sztuki stały na należytym artystycznej wysokości oczywiście mierząc zespół miarą dostosowaną do amatorów.

Na pierwszym planie zaznaczył się grą swoją p. Makiewicz, który doskonale od początku do końca przeprowadził rolę syna bogatej kupczychy, „kutily” żyjącego bez troski o jutro.

Znakomity typ „Untiera”, starego inwalidy udekorowanego od czuba aż do pięty medalami i orderami stworzył p. Daszewski, którego ukazanie się na scenie przyjęte było z uśmiechem i znamienym szmerem świadczącym o sympatycznej popularności. Jego wstawiony bohater z pod Pławy ze swoją czkawką i „prziplewem” był doskonały.

Rola babuszki nie leżała w temperamencie p. Mozolewskiej, pomimo to jednak zachowała dzielnie równowagę i dała dobry typ kup-

czychy, usiłującej handel i syna trzymać w mocnej garści.

Niania była typowa i p. Karpowa w roli tej otrzymała należny sukces. p. Kurnatowska, znana już ze swych występów, nie miała tym razem pola do popisu w bladej rólcie naiwnego dziewczątka, jednak „milutko” wywiązała się ze swą rolą.

p. Gruner dzielnie jej sekundował w roli pełnego szlachetnego temperamentu uczciwego młodzieńca, prześladowanego za niechęć współdziałania w oszukiwanych rachunkach „prikazyky” firmy i za miłość do wnuczki kupczychy.

Reszta wykonawców starała się jak mogła dostosować do całości.

Role pamięciowo opracowane b. dobrze, reżyserja nadzwyczaj b. staranna (prowadzona przez wytrawną i znaną w Grodnie reżyserkę p. Pawłową), szkoda tylko tego trudu i pracy dla jednorazowego występu i to z takim słabym kasowym rezultatem.

KRONIKA

Teatr Miejski

Dzisiaj ukazuje się świetna komedia „Dzwonek alarmowy” (przedstawienie popularne) w której po raz pierwszy, po powrocie do zdrowia wystąpi utalentowana artystka p. Janina Piastowska. Resztę obsady tworzą p. Puchniowska, Wardeń, Urbański, Orłowski, Czernański, Ziębiakiewicz i Rembosz.

Jutro ostatnie popularne przedstawienie świetnej sztuki „Młody las” Herta.

We czwartek premiera głośnej sztuki „Koshanek od serca”. W rolach głównych pp. Piastowska, Urbański i Sulima.

Zarząd Okręgowy P. M. S. w Grodnie

Zawiadania P.P. Członków Macierzy ze dnia 27 lutego b.r. o g. 6 p.p. w lokaln Macierzy, przy ul. Orzeszkowej №10 odbędzie się Walne Zebranie Polskiej Macierzy Szkolnej w Grodnie.

Otwarcie Uniwersytetu żołnierskiego

Dnia 20 b. m. otwarto w D. P. Uniwersytet Żołnierski urządzony staraniem i zabiegliwością p. g. Berbeckiej, pozostający pod jej bezpośrednim protektoratem. Szczegółowe sprawozdanie podamy w jednym z następnych numerów.

Sprostowanie

W sprawozdaniu ze sztuki „Na dnie” wkradły się omyłki zecerańskie zmniejszające zupełnie sens artykułu — powinno być „w kilku mistrzow-

skich posunięciach wyodrębnić poszczególne typy — zamiast w kilku sztukach — padzeganę nędzą zamiast podżeganem. — Podzegań zamiast podżegów. — Chrystusowej napisano przez małe C. — Podbijając zamiast podbija. — Karze zamiast każe. — Przytem wadliwa punktacja przekształciła intencję sprawozdawcy.

Dział urzędowy

Ogłoszeniu przetargu

3-ci okr. szef. intendenty w Grodnie odda w drodze nieograniczonego przetargu konfekcję większych ilości sort mundur. wych. Oferty poważnych reflektantów nadsyłać do 9 marca 1925 r.

Ze szczególnymi warunkami zaznajomić się można u rejonowych kierowników intendtur w Grodnie, Wilnie i Lidzie u kierownika F. I. O. Z. M. w Białymstoku, komisji i nadzoru technicznego tamże oraz w szefostwie intendenty w Grodnie.

3 Okręgowy Szef Intendenty
L. dz. 4544/Mund.

Ogłoszenie

Magistrat niniejszem podaje do wiadomości, że Wydział Gospodarczo-Budowlany Magistratu przyjmuje oferty na sporządzenie ogrodzenia żel.-betonowego (krata żelazna) dla ogrodu miejskiego jakie ma być wykonane wiosną bieżącego roku.

Wzory ogrodzenia można oglądać w Magistracie (pokój № 2) codziennie w godzinach urzędowych, za wyjątkiem dni świątecznych

Magistrat m. Grodna

Baczność! Dokąd pójść??

Codziennie od 6-ej p. p. do 11-ej wiecz.

KONCERT

w wykonaniu artystycznego duetu.

skrzypiec i pianina

W CUKIERNI

St. MALESZY

Ceny zwykłe.

Na rendez-vous „do MALESZY”

Pączki i torty.

Czekoladki i bombonierki.

Dyrekcja Wojskowej Spółdzielni

O. K. III.

podaje do wiadomości, iż sklepy jej przy ulicy Piłsudskiego, Bankowej i Sapornej, są obficie zaopatrzone we wszelkie artykuły kolonialno-spożywcze po cenach niższych od rynkowych. Sklep przy ulicy Piłsudskiego posiada poza tem na składzie wyroby koszykowe, naczynia kuchenne, meble gięte oraz hurtownię soli i hurtownię tytoniową

Sklep przy ulicy Dominikańskiej otrzymał świeży transport galanterji, pończoch, rękawiczek swetrów, bielizny dańskiej i męskiej oraz ozdób wojskowych i przyborów toaletowych.

Sprzedaż dla wszystkich

P. T. Członkom udziela się jedno-miesięcznego kredytu.

Uprasza się o odwiedzanie naszych sklepów dla przekonania się o jakości i cenie sprzedawanych u nas artykułów.

Państwowy Bank Rolny

nabywa nadające się na parcelację grunty, zwłaszcza położone w Województwach Wschodnich, płacąc należność częściowo gotówką, częściowo listami zastawnymi, przyjmowanymi przez Skarb Państwa na opłatę podatku majątkowego

O bliższe informacje zwracać się do Działu Agrarnego Banku, Warszawa ul. Traugutta Nr. 11. Adres telegraficzny „Pebruł”.

Czytacie

„Nadnemeński Kurjer Polski”

Czeladnik krajecki

męski na duże sztuki odpowiedni, potrzebny natychmiast.
Pracownia Alojzego Malegoul, Saperna № 2

Darmo odniek Ubranie!

Możesz otrzymać kaźden, który przyśle nam pocztówkę ze swoim dokładnym adresem. Adresujcie: „Przemysł Polski” Łódź ul. Piotrkowska 56. 2-3

W gabinecie lekarsko-dentystycznym i pracowni zębów sztucznych.

P. i J. Hellerów

ul. Brygidzka № 11
wykonują się wszelkie roboty z zupełną gwarancją po cenie nader niskiej.

Plombowanie 1 zł. 50 gr., usunięcie 1 zł. korony złote po 8 zł.

Dr. S. Birger

choroby dziecięce,
leczenie lampą kwarcową i soluz
Grodno, Dominikańska 16.
Telef. 164.
Przyjmuje do 10, 12-2, 4-6.
1-10

Składajcie ofiary na L. O. p. P.